

The logo of the Asian Development Bank (ADB) is a black square with the letters 'ADB' in white, serif font.

ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศระหว่างประเทศไทยและธนาคารพัฒนาเอเชีย

ตุลาคม 2556

ประเทศไทย

พ.ศ. 2556–2559

Asian Development Bank

การเทียบสกุลเงิน

(ณ วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2556)

หน่วยสกุลเงิน	-	บาท
1 บาท	=	0.032 ดอลลาร์สหรัฐ
1 ดอลลาร์สหรัฐ	=	31.28 บาท

อักษรย่อ

ADB	-	ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank)
ASEAN	-	สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations)
CPS	-	ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ (country partnership strategy)
GDP	-	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (gross domestic product)
GMS	-	โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion)
MDG	-	เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goal)
PPP	-	การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (public-private partnership)
RCI	-	ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค (regional cooperation and integration)
SMEs	-	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (small and medium-sized enterprises)
TA	-	ความช่วยเหลือทางวิชาการ (technical assistance)

หมายเหตุ

- (i) ปีงบประมาณของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐสิ้นสุดในวันที่ 30 กันยายน การระบุปีงบประมาณตามด้วยพ.ศ. จึงหมายถึงปีงบประมาณ ซึ่งจะสิ้นสุดลงในวันที่ 30 กันยายนของปีนั้น เช่น ปีงบประมาณ 2556 จะสิ้นสุดในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2556 เป็นต้น
- (ii) "\$" ในรายงานฉบับนี้หมายถึงดอลลาร์สหรัฐ

“เอกสารนี้แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเพื่อให้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ได้พยายามตรวจสอบมาตรฐานการแปลที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของ ADB และต้นฉบับภาษาอังกฤษของเอกสารชิ้นนี้เท่านั้นที่ถือว่าเป็นเอกสารแท้จริงและเป็นทางการฉบับเดียว การอ้างอิงในทุกกรณีต้องอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษตามต้นฉบับภาษาอังกฤษของเอกสารนี้”

รองประธาน ผู้อำนวยการ	เอส. กรอพี กลุ่มปฏิบัติการ 2 เจ. นูเจนต์ สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
หัวหน้าทีม	ดับบลิว. วิลโลนีย์ ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ประจำประเทศและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ผู้ร่วมงาน	<p> อภาววรรณ อัมพันวงษ์ ผู้ช่วยอาวุโสฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลักษณ์ อรรถาพิช เศรษฐกรอาวุโส สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาร์. โบลด์ ที่ปรึกษา สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอ. บรูเน่ ผู้อำนวยการพิเศษอาวุโสด้านการประสานงานปฏิบัติการ สำนักปฏิบัติการภาคเอกชน แอล. ดิง ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ด้านการค้า สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซี. เองสตรอม ผู้อำนวยการ ฝ่ายสถาบันการเงินภาคเอกชน สำนักปฏิบัติการภาคเอกชน วาย. เฟิง เศรษฐกรใหญ่ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บี. ฟินเลย์สัน ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ด้านการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เค. ฟูกายา ผู้อำนวยการพิเศษหลักด้านการลงทุน สำนักปฏิบัติการภาคเอกชน เอส. ฮัลนี ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ด้านพลังงาน สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เค. แอทเทิล ผู้อำนวยการพิเศษภาคการเงิน (การเงินระดับฐานรากและการเงินในชนบท) สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จี. เฮนเน ที่ปรึกษาอาวุโส (หุ้นส่วนทางการเงิน) สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยู. โอค ผู้อำนวยการพิเศษด้านการพัฒนาสังคม (เพศภาวะและการพัฒนา) สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อรนุช เจตวัฒนา เจ้าหน้าที่อาวุโสฝ่ายโครงการ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซลิตา กัลด์เพ็ชร ผู้ช่วยอาวุโสฝ่ายโครงการ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เจ. เลเธอร์ ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ด้านขนส่ง สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เค.เอช. เหลียง ผู้อำนวยการพิเศษด้านการเงิน สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาร์. หลวงลัทธ์บัณฑิต เศรษฐกร (ความร่วมมือระดับภูมิภาค) สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เจ. เมนอน เศรษฐกรหลัก (การค้าและความร่วมมือระดับภูมิภาค) สำนักบูรณาการทางเศรษฐกิจภูมิภาค กฤตยมน เฝ้าเจริญ เจ้าหน้าที่ด้านการลงทุน สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอ. เพอร์ติเกโร, เศรษฐกรใหญ่ สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอส. รานาวานา ผู้อำนวยการพิเศษอาวุโสด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอส. สันธู ผู้อำนวยการพิเศษอาวุโสด้านสิ่งแวดล้อม สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอส. ซิปานี ผู้อำนวยการพิเศษภาคสังคม สำนักงานผู้แทนธนาคารพัฒนาเอเชียประจำประเทศไทย สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนวิน สินสิริ ผู้อำนวยการพิเศษใหญ่ด้านความร่วมมือระดับภูมิภาค สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอ็ม. ไวท์ ผู้อำนวยการพิเศษด้านการพัฒนาเมือง (การประปาและสุขาภิบาล) สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ </p>
คณะผู้ทบทวนรายงาน	<p> ดร. เศรษฐวุฒิ สุทธิวาหนฤพุมิ ประธานกรรมการ สถาบันอนาคตไทยศึกษา (ผู้เชี่ยวชาญภายนอก) ดับบลิว. อุม รองผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาภูมิภาคและการพัฒนาที่ยั่งยืน พี. แวนเดนเบิร์ก เศรษฐกรอาวุโส สำนักวิจัยเศรษฐกิจ บี. วู้ด ผู้อำนวยการพิเศษอาวุโสด้านการบริหารผลการดำเนินงาน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ </p>

ในการจัดเตรียมแผนงานหรือยุทธศาสตร์ระดับประเทศ การให้การสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการ หรือการระบุหรืออ้างถึงดินแดน ตลอดจนพื้นที่ทางภูมิศาสตร์แห่งหนึ่งแห่งใดในโอกาสนี้ ธนาคารพัฒนาเอเชียมิได้มีเจตนาที่จะตัดสินสถานะทางกฎหมายหรือสถานะอื่นใดของดินแดนหรือพื้นที่เหล่านั้น

สารบัญ

	หน้า
สรุปข้อมูลประเทศ	
1. แนวโน้มและประเด็นการพัฒนา	1
ก. ภูมิหลัง	1
ข. การประเมินภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มในอนาคต	2
ค. จุดเด่นในยุทธศาสตร์ระดับประเทศฉบับที่แล้วของ ADB	6
2. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ	7
ก. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศของรัฐบาลไทย	7
ข. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศของ ADB	8
3. การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์	10
ก. การจัดสรรทรัพยากรเบื้องต้น	10
ข. ภาพรวมแผนงาน	11
4. การบริหารผลการดำเนินงาน	13
ก. การติดตามผล	13
ข. ความเสี่ยง	13
ภาคผนวก	
1. กรอบผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศ	14
2. ดิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้อง	16

สรุปข้อมูลประเทศ

เศรษฐกิจ ^a	2551	2552	2553	2554	2555
GDP (พินล้านดอลลาร์สหรัฐ, มูลค่าปัจจุบัน)	272.2	263.3	318.5	345.7	365.6
GDP ต่อหัว (ดอลลาร์สหรัฐ, มูลค่าปัจจุบัน)	4,104.3	3,936.9	4,733.7	5,115.0	5,385.5
อัตราการเติบโตของ GDP (ร้อยละต่อปี ณ ราคาคงที่)	2.5	(2.3)	7.8	0.1	6.4
ภาคเกษตรกรรม	4.2	1.3	(2.3)	4.1	3.1
ภาคอุตสาหกรรม	3.2	(5.0)	12.8	(3.9)	7.2
ภาคบริการ	1.3	(0.2)	4.6	3.8	6.2
การลงทุนภายในประเทศ (ร้อยละของ GDP)	9.1	21.2	25.9	26.6	29.8
การออมภายในประเทศ (ร้อยละของ GDP)	30.8	30.2	31.2	28.3	
ดัชนีราคาผู้บริโภค (ร้อยละต่อปี)	5.5	(0.9)	3.3	3.8	3.0
สภาพคล่อง (M2) (ร้อยละต่อปี)	9.2	6.8	10.9	15.2	10.4
ดุลการคลังโดยรวม (ขาดดุล) (ร้อยละของ GDP)	(0.6)	(3.9)	(2.4)	(1.6)	(2.3)
ดุลการค้า (ร้อยละของ GDP)	6.0	11.7	8.8	4.7	2.2
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละของ GDP)	0.7	7.8	3.0	1.6	0.7
ภาวะการชำระหนี้ต่างประเทศ (ร้อยละของการส่งออกสินค้าและบริการ)	8.3	7.6	4.7	3.5	4.3
หนี้ต่างประเทศ (ร้อยละของ GDP)	28.0	28.6	31.6	30.7	35.7
ความยากจนและสังคม^b		2533	ปีล่าสุด		
ประชากร (ล้านคน)		55.8	64.4 [2555]		
การเพิ่มประชากร (ร้อยละต่อปี)		1.1	0.4 [2555]		
อัตราการตายของมารดา (ต่อการเกิดที่มีชีวิต 100,000 คน)		54	48 [2553]		
อัตราการตายทารก (ก่อนอายุครบ 1 ปีต่อการเกิดที่มีชีวิต 1,000 คน)		26	11 [2554]		
อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (ปี)		72.5	74.1 [2554]		
การรู้หนังสือของผู้ใหญ่ (ร้อยละ)		92.6 [2543]	93.5 [2548]		
การเข้าเรียนขั้นประถม (ร้อยละ)		99.6	89.7 [2553]		
ภาวะทุพโภชนาการในเด็ก (ร้อยละของเด็กอายุไม่เกิน 5 ปี)		16.3 [2536]	7.0 [2549]		
ประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ (ร้อยละ)		58.1	13.2 [2554]		
ประชากรที่เข้าถึงแหล่งน้ำสะอาด (ร้อยละ)		86	96 [2554]		
ประชากรที่เข้าถึงสุขาภิบาล (ร้อยละ)		84	96 [2554]		
สิ่งแวดล้อม^c		2554			
ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (ล้านตัน)			221.7		
ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัว (ตัน)			3.3		
พื้นที่ป่า (ล้านเฮกเตอร์)			19.0 [2553]		
ประชากรในเขตเมือง (ร้อยละของประชากรทั้งหมด)			35.1		

การให้กู้ของ ADB (เงินกู้ที่ให้แก่รัฐบาลไทยตั้งแต่พ.ศ. 2509 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555)	OCR	ADF	รวม
จำนวนโครงการเงินกู้	77	6	83
ยอดเงินกู้สุทธิ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ, ยอดสะสม)	4,452.5	60.8	4,513.3
การเบิกจ่าย			
วงเงินที่ขอเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	4,452.5	60.8	4,513.3
ยอดเงินที่เบิกจ่ายแล้ว (ล้านดอลลาร์สหรัฐ, ยอดสะสม)	4,386.2	60.8	4,447.0
ร้อยละของการเบิกจ่าย (ยอดเงินที่เบิกจ่ายแล้วเทียบกับวงเงินที่ขอเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น)	98.5	100	98.5

... = ไม่มีข้อมูล () = ตีกลับ [] = เป็นข้อมูลปีล่าสุดที่มีข้อมูล ADB = ธนาคารพัฒนาเอเชีย ADF = กองทุนพัฒนาเอเชีย GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ M2 = ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง OCR = เงินกองทุนสามัญของ ADB

^a แหล่งข้อมูล: ADB. 2013. *Asian Development Outlook 2013*. Manila; ADB. 2013. *Key Indicators for Asia and Pacific 2013*. Manila;

^b แหล่งข้อมูล: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. *รายงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ; ADB. 2012. *Key Indicators for Asia and Pacific 2013*. Manila.

^c แหล่งข้อมูล: รัฐบาลไทย, สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, กระทรวงพลังงาน. สถิติพลังงาน. <http://www.eppo.go.th/info/index-statistics.html> (เข้าถึงข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม 2556); Food and Agriculture Organization. 2010. *Global Forest Resources Assessment*. Rome; International Energy Agency. 2012. *CO₂ Emissions From Energy Consumption*. Paris.

1. แนวโน้มและประเด็นการพัฒนา

ก. ภูมิหลัง

1. **โอกาส** โดยรวมแล้ว ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาที่เข้มแข็งเพราะตั้งอยู่ตรงจุดศูนย์กลางทางยุทธศาสตร์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) กำลังจัดตั้งและโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) เนื่องจากสถานที่ตั้งและขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับสองของอาเซียนและ GMS ประเทศไทยนอกจากจะได้รับประโยชน์จากความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาคแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการดังกล่าวด้วย ขณะเดียวกัน การพัฒนาในประเทศไทยได้ก่อให้เกิดผลดีอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค เศรษฐกิจไทยมีความหลากหลาย โดยมีภาคอุตสาหกรรมที่สามารถแข่งขันได้และมีภาคเกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่เพิ่มผลิตภาพได้อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ความยากจนลดลง โครงสร้างพื้นฐานในเขตเมืองมีความทันสมัยและเป็นพื้นฐานอย่างดีสำหรับภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ต้องการยกระดับการผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ และมีบริษัทจำนวนมากที่ขยายกิจการเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าระดับโลกได้สำเร็จ ซึ่งเป็นรากฐานรองรับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ พัฒนาการเหล่านี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เปิดกว้างมากขึ้น การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงสิบปีระหว่างพ.ศ.2528-2538 และการที่เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราสูงติดต่อกันตั้งแต่พ.ศ. 2543 ช่วยลดปัญหาความยากจนลงมากและยกมาตรฐานความเป็นอยู่โดยรวมให้สูงขึ้น เมื่อไม่นานนี้ ประเทศไทยเลื่อนสถานะเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงและมุ่งหมายที่จะก้าวต่อไปเป็นประเทศที่มีรายได้สูงขึ้นอีก¹

2. **ความท้าทายในการพัฒนา** นับแต่ปลายทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา วิกฤตเศรษฐกิจโลก ภัยธรรมชาติ ความตึงเครียดทางสังคมการเมืองและการลงทุนที่ค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัวและไม่สม่ำเสมอ ขณะที่เศรษฐกิจบางส่วนสามารถผลิตสินค้าระดับโลกเพื่อการส่งออกได้ แรงงานจำนวนมากกลับประกอบกิจกรรมขนาดเล็กที่มีผลิตภาพต่ำ กำลังแรงงานเกือบร้อยละ 40 ยังทำงานในภาคเกษตรกรรม มีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้นที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรม ขณะที่สัดส่วนการจ้างงานของภาคบริการ (เกือบร้อยละ 50) แทบไม่เปลี่ยนแปลงในรอบหลายทศวรรษที่ผ่านมา การสร้างงานที่ใช้ทักษะและเทคโนโลยีทันสมัยในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ตลอดจนการเพิ่มผลิตภาพของแรงงานภาคเกษตรจะมี ความสำคัญยิ่งต่อการสร้างโอกาสเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงมากขึ้น ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงทั้งในภูมิภาคและในโลก ประเทศไทยได้ดำเนินการเพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทั้งในเชิงกว้างและลึก ทั้งยังปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ที่ดินและเพิ่มผลิตภาพแรงงานในภาคเกษตรด้วย ประเด็นความท้าทายยังรวมถึงความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่มากในสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและประชากรสูงอายุ รัฐบาลไทยตระหนักว่าจำเป็นต้อง (1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านนวัตกรรม การเพิ่มผลิตภาพ และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยฐานความรู้และเน้นการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และ (2) ส่งเสริมการพัฒนาแบบองค์รวมและยั่งยืน

¹ รายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยอยู่ที่ 5,210 ดอลลาร์สหรัฐ (พ.ศ. 2555) เมื่อจำแนกประเทศตามรายได้ ประเทศที่มีรายได้สูงมีรายได้ประชาชาติต่อหัวอยู่ที่ 12,475 ดอลลาร์สหรัฐ

3. **แนวทาง** ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศของประเทศไทย พ.ศ. 2556–2559 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) อาศัยแนวคิด “ไฟแนนซ์++” (หมายถึงการเงิน+การช่วยจัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย+ องค์ความรู้) แนวคิดดังกล่าวเป็นกรอบที่ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและลำดับความสำคัญของประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง โดยจะผสมผสานรูปแบบการสนับสนุนที่ให้แก่โครงการที่ดำเนินการกับทั้งภาครัฐบาลและไม่ใช้ภาครัฐบาลเข้าด้วยกัน ยุทธศาสตร์ฉบับนี้ออกแบบมาเพื่อให้ ADB ให้คำปรึกษาด้านนโยบายและการพัฒนาขีดความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์ความรู้ที่สั่งสมมายาวนานในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สามารถระดมทรัพยากรทางการเงินและให้กู้ร่วมแก่การลงทุนภาคเอกชนที่มีนวัตกรรมสูง สามารถดำรงบทบาทนำต่อไปสำหรับความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค และมีความพร้อมที่จะตอบสนองวิกฤตการณ์ได้อย่างฉับไว

ข. การประเมินภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มในอนาคต

4. **การเติบโตทางเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่ง สามารถรับมือความท้าทายทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานนี้ได้ดี ถึงแม้อัตราการเติบโตเมื่อพ.ศ. 2552 จะติดลบเนื่องจากวิกฤตการณ์การเงินโลก แต่เศรษฐกิจไทยก็ฟื้นตัวกลับมาอีกครั้งในปีพ.ศ. 2553 โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.8 อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจเมื่อพ.ศ. 2554 ต้องหยุดชะงักเนื่องจากอุทกภัยครั้งใหญ่ ทำให้นิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง พื้นที่การเกษตรและพื้นที่หลายเขตของกรุงเทพมหานครจมอยู่ใต้น้ำ นอกจากนี้ เศรษฐกิจโลกยังอยู่ในภาวะเปราะบาง ส่งผลกระทบต่อส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาโดยตลอด มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยนโยบายการเงินการคลังเมื่อพ.ศ. 2555 ทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความต้องการภายในและนอกประเทศอ่อนตัว ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจระหว่างประเทศยังไม่ดีนัก คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะเติบโตในอัตราร้อยละ 3.8 ในปีพ.ศ. 2556 และร้อยละ 4.9 ในปีพ.ศ. 2557 ทั้งยังคาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ในระดับที่ไม่สูงจนเกินไป คือไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี²

5. **แนวโน้มระยะกลางและระยะยาว** แนวโน้มเศรษฐกิจไทยเผชิญความเสี่ยงหลายประการ รวมถึงสถานการณ์ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและเอเชียที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง การขยายตัวของสินเชื่อในประเทศตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย รวมทั้งการที่เศรษฐกิจประเทศไทยกำลังชะลอตัวหรือเข้าสู่ภาวะถดถอย นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนย้ายของเงินทุนและอัตราแลกเปลี่ยน การที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่บางแห่งในภูมิภาคมีอัตราการเติบโตลดลง อาจส่งผลกระทบต่อ การเติบโตของประเทศตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย ทั้งยังอาจส่งผลกระทบต่อการค้าขายสินค้าขั้นกลาง (intermediate goods) ของประเทศไทยภายในห่วงโซ่อุปทานระดับภูมิภาคด้วย รัฐบาลตระหนักว่าความสำเร็จในการยกระดับทักษะแรงงาน เทคโนโลยี และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยมีส่วนสำคัญต่อการค้าและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวม

6. **ภาคเอกชน** ภาคเอกชนมีบทบาทโดดเด่นทางเศรษฐกิจ โดยมีสัดส่วนการบริโภคและการลงทุนคิดเป็นสองในสามของ GDP ภาคเอกชนจะยังเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตต่อไปและมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการยกระดับและพัฒนา

² ADB. 2013. *Asian Development Outlook 2013 Update*. Manila.

เศรษฐกิจให้มีความหลากหลายและยกระดับการผลิตให้ทันสมัย ที่ผ่านมามีสินค้าส่งออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบนำเข้าสูง (เช่น ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนรถยนต์) ช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดี ผู้ประกอบการรายใหญ่จำนวนมากไม่ก็รายมีรายได้คิดเป็นเกือบร้อยละ 50 ของ GDP และมีส่วนแบ่งในการส่งออกเกือบทั้งหมด ขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เป็นผู้จ้างงานรายใหญ่สุด บริษัทไทยยังกระจุกตัวอยู่ในภาคการผลิตที่เน้นการประกอบสินค้าและใช้เทคโนโลยี/ทักษะต่ำ ขณะเดียวกัน กิจกรรมภาคเอกชนยังมีจุดอ่อนหากต้องแข่งกับสินค้าและกระบวนการผลิตขั้นสูง บริษัทไทยเผชิญความท้าทายหลายประการในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่การเติบโตที่อาศัยนวัตกรรม ได้แก่ ความจำเป็นที่ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องเพิ่มการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา การจัดหาทุนสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงต้น การฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวางแผนงานและนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การพัฒนานวัตกรรมภายในบริษัทต่างๆ ตลอดจนห่วงโซ่มูลค่า³

7. **ความสามารถในการแข่งขัน** ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอุตสาหกรรมที่ค่าจ้างต่ำและมีมูลค่าเพิ่มต่ำกำลังเผชิญความท้าทายในบริบทที่เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภูมิภาคมีสภาพการแข่งขันสูงขึ้น⁴ ตลาดแรงงานภายในประเทศอยู่ในภาวะตึงตัว ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้นและแรงงานขาดแคลนในบางอุตสาหกรรมย่อย (เช่น รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องนุ่งห่ม) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความท้าทายในการแข่งขันของไทย นอกจากนี้ บริษัทเอกชนยังประสบปัญหาการจ้างงานบุคลากรที่มีทักษะสูง ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนว่าการฝึกอบรมทักษะแรงงานผ่านระบบการศึกษาอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการในตลาด การยกฐานะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูงจำเป็นต้องอาศัยการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในสาขาที่สำคัญ ต้องบูรณาการการผลิตให้เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าระดับโลกและเครือข่ายการจัดจำหน่าย ทั้งยังต้องพัฒนาและยกระดับการผลิตในเชิงกว้างและลึกด้วย⁵ รัฐบาลกำลังพยายามสร้างบรรยากาศให้เอื้อกับการประกอบธุรกิจมากขึ้น เสริมสร้างการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมผู้ประกอบการและพัฒนาเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดเล็กให้ทันสมัย ขณะเดียวกันก็ปรับปรุงกรอบกฎหมายและนโยบาย ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ด้วยเหตุนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเติบโตในระยะกลางและระยะยาวของประเทศไทย ทั้งยังจะเอื้ออำนวยให้แรงงานจำนวนมากซึ่งขณะนี้ทำงานที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำให้ปรับเปลี่ยนไปทำงานที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้

8. **การลงทุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** ขณะที่ประเทศไทยมีความก้าวหน้าเป็นรูปธรรมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่สัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนโดยรวมในปีพ.ศ. 2554 (ร้อยละ 26) และการลงทุนภาครัฐในโครงสร้าง

³ การประเมินภาคเอกชน (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2).

⁴ ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 18 ในรายงานการทำธุรกิจของประเทศต่างๆ ซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลกเมื่อพ.ศ. 2556 ดู World Bank's 2013 Doing Business Report; อยู่ในอันดับที่ 37 ของรายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั่วโลกโดยเว็ลส์ดีอีโคโนมิกฟอร์ัมพ.ศ. 2556-2557 ดู World Economic Forum's 2013-2014 Global Competitiveness Report; อยู่ในอันดับที่ 27 ของรายงานประจำปีพ.ศ. 2556 ว่าด้วยความสามารถในการแข่งขันซึ่งจัดทำโดยสถาบันพัฒนาการจัดการระหว่างประเทศ ดู International Institute of Management Development's 2013 World Competitiveness Yearbook; และอันดับที่ 38 ในดัชนีโลจิสติกส์ประจำปีพ.ศ. 2555 ของธนาคารโลก ดู World Bank's 2012 Logistics Performance Index.

⁵ ADB. Forthcoming. *Country Diagnostic Study: Thailand*. Manila.

⁶ ADB. 2013. *Asia's Economic Transformation: Where to, How, and How Fast? – Key Indicators for Asia and the Pacific 2013, Special Chapter*. Manila.

พื้นฐาน (ร้อยละ 3) เมื่อเทียบกับ GDP ในปีพ.ศ. 2554 ยังอาจไม่เพียงพอที่จะแก้ไขข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญเร่งด่วนเป็นพิเศษ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน ประปา สุขาภิบาล และการจัดการของเสีย⁷ รัฐบาลได้เปิดตัวยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดต้นทุนโลจิสติกส์⁸ เพิ่มภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการเติบโตแบบองค์รวมผ่านการเชื่อมโยงพื้นที่ทั้งภายในประเทศและภูมิภาคเข้าด้วยกัน⁹ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่การปรับปรุงถนนหนทาง โครงข่ายรถไฟและระบบขนส่งมวลชน ความเร็วสูงในเขตเมือง ส่วนความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานจะรวมถึงการเพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้า การเร่งรัดพัฒนาพลังงานทดแทน และส่งเสริมตลาดพลังงานในภูมิภาค ขณะที่รัฐบาลสามารถให้บริการประปาในเมืองใหญ่ได้ ตามเป้าหมาย แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องปรับปรุงบริการในเมืองขนาดเล็กและท้องถิ่นชนบทอยู่ ที่สำคัญ รัฐบาลกำลังพิจารณาให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทางการเงินรูปแบบต่างๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยผ่านโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (public-private partnership) กรอบกฎหมายสำหรับการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนฉบับใหม่ซึ่ง ADB สนับสนุนการจัดทำ จะช่วยให้มีการระดมทุนและเปิดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐได้มากขึ้น การใช้กรอบกฎหมายร่วมทุนฉบับใหม่อย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างความเชื่อมั่นของภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ

9. **การพัฒนาสังคม ความยากจน และความเหลื่อมล้ำ** ดัชนีชี้วัดทางสังคมของประเทศไทยดีขึ้นโดยตลอด สะท้อนถึงความเข้มแข็งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจและแผนงานความริเริ่มที่ก้าวหน้าและต่อเนื่องในด้านการศึกษา สาธารณสุข และสังคม ประเทศไทยคาดว่าจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) เกือบทั้งหมดและประเทศไทยยังได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มเติม (MDG+) ให้ก้าวหน้ากว่าที่นานาชาติตกลงไว้ ความยากจนในประเทศไทยลดลงมากจากร้อยละ 58 เมื่อ พ.ศ. 2533 เหลือประมาณร้อยละ 13 เมื่อพ.ศ. 2554 สาเหตุหลักเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แผนงานทางสังคมที่มีเป้าหมายชัดเจนและรายได้ภาคการเกษตรที่เพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนจากการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและโครงการสนับสนุนราคาพืชผลของรัฐบาล การกระจายรายได้ในภาพรวมดีขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1990 โดยค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ (Gini coefficient) ลดลงเหลือ 0.38 แต่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจะหวางครว้เวียนในเมืองกับชนบท ระหว่างภาคต่างๆ และระหว่างหญิง/ชาย ยังแตกต่างกันมาก การเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาและบริการสาธารณสุขสูงเกือบจะถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ แม้ว่าคุณภาพบริการอาจแตกต่างกันตามภูมิภาค อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาของเด็กหญิงและเด็กชายในประเทศไทยเท่าเทียมกัน ขณะที่ผู้หญิงเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาสูงกว่าผู้ชาย ถึงกระนั้น สัดส่วนของผู้หญิงต่อการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานและในโครงสร้างการปกครองและการตัดสินใจยัง

⁷ การประเมินรายสาขา: คมนาคมขนส่ง; การประเมินรายสาขา: พลังงาน; การประเมินภาคเอกชน (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2); ADB. 2013. Thailand: Urban and Water Sector Assessment, Strategy and Road Map. Manila. สามารถติดต่อขอรับได้.

⁸ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ มูลค่า 4.2 ล้านล้านบาท ระยะเวลา 7 ปี โดยมีการออก่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ (วงเงิน 2 ล้านล้านบาท) โดยจะใช้ร่วมกับเงินงบประมาณประจำปีของรัฐบาล การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

⁹ การวิเคราะห์ความยากจน; การวิเคราะห์ประเด็นเพศภาวะ (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

ต่ำกว่าผู้ชายมาก ประเทศไทยติดอันดับประเทศที่มีอัตราประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นรวดเร็วที่สุดแห่งหนึ่งในอาเซียน ซึ่งนับเป็นความท้าทายต่อตลาดแรงงาน ระบบสวัสดิการสังคม และการบริหารงบประมาณรายจ่ายด้านสุขภาพ อัตราการว่างงานอย่างเป็นทางการสูงไม่ถึงร้อยละ 1 แต่ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับความสามารถ (underemployment) ยังมีมาก คนจนมากกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท โดยกระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 40) และภาคเหนือ (ร้อยละ 20) นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งเป็นประเด็นที่ท้าทายมากเป็นพิเศษ

10. **สิ่งแวดล้อม** ถึงแม้ประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แต่ประเทศไทยยังเผชิญความท้าทายที่สำคัญอีกหลายประการ รวมถึงปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม มลภาวะ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ¹⁰ อุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อพ.ศ. 2554 เป็นเครื่องเตือนใจอย่างดีถึงผลพวงต่อสังคมและเศรษฐกิจเนื่องจากความเสียหายเหล่านี้รัฐบาลตระหนักว่าต้องมุ่งมั่นดำเนินการต่อไปเพื่อสร้างเศรษฐกิจที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นเศรษฐกิจที่ใช้คาร์บอนต่ำ นอกจากมุ่งแก้ไขความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาหลักแล้ว รัฐบาลยังดำเนินการในประเด็นต่างๆที่จำเป็นและครอบคลุมหลายมิติเพื่อสร้างเศรษฐกิจสีเขียว ได้แก่ พลังงานทดแทน ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน การจัดการน้ำเสียและสุขภาพ การคุ้มครองระบบนิเวศ และการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภัยธรรมชาติ

11. **ธรรมาภิบาล** ประเทศไทยมีหลักธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลเป็นสาเหตุแห่งความเหลื่อมล้ำทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ความท้าทายด้านธรรมาภิบาลรวมถึง (1) ความไม่เสถียรภาพทางการเมือง (2) การมีส่วนร่วมของสาธารณะในการตัดสินใจเชิงนโยบายต่ำ (3) ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และ (4) หลักนิติธรรมอ่อนแอ¹¹ รัฐบาลถือว่าการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตแบบองค์รวมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรสาธารณะจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นหากมีการบริหารเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาคอย่างเหมาะสม มีการปรับปรุงระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เสริมสร้างกรอบกฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มีความก้าวหน้าในการปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน และเสริมสร้างระบบยุติธรรมและหลักนิติธรรมให้เข้มแข็ง

12. **ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค** ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อความร่วมมือในภูมิภาค โดยมีส่วนทำให้การบูรณาการของอาเซียนมีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นด้วยการเชื่อมโยงประเทศใน GMS เข้ากับเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia–Malaysia–Thailand Growth Triangle) และกระชับความร่วมมือระหว่างภูมิภาคกับเอเชียใต้ภายใต้ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal

¹⁰ การประเมินสิ่งแวดล้อม; การประเมินรายสาขา: ทรัพยากรน้ำ (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

¹¹ การประเมินความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการความเสี่ยง (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

Initiative on Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation)¹² ตลาดส่งออกของไทยคาดว่าจะปรับเปลี่ยนไปเน้นตลาดในเอเชียตะวันออก อาเซียน และเศรษฐกิจที่มีการเติบโตสูงในภูมิภาคอื่นๆ มากขึ้น ซึ่งสะท้อนแบบแผนที่เปลี่ยนไปของการค้าระหว่างประเทศ¹³ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นทั้งโอกาสทางการค้า การลงทุน และแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ พัฒนาการในเมียนมาร์ได้ส่งแรงหนุนให้แก่การกระชับความร่วมมือและการบูรณาการในภูมิภาคโดยรวมแล้ว การเชื่อมโยงที่ดีขึ้นในภูมิภาคได้หยิบยื่นโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ ให้แก่ประเทศไทย รวมทั้งจังหวัดตามแนวชายแดนด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลตระหนักว่าการรวมตัวกันจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและกระแสโลกาภิวัตน์โดยทั่วไปทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น

ค. จุดเด่นของยุทธศาสตร์ระดับประเทศฉบับที่แล้วของ ADB

13. **ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับที่แล้ว** ภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ พ.ศ. 2550–2554 ADB ให้การสนับสนุน (1) การคมนาคมขนส่ง โดยเน้นที่การคมนาคมขนส่งหลากหลายรูปแบบ เพื่อปรับปรุงความเชื่อมโยง (2) ภาคการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาตลาดทุน (3) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน การพัฒนาพลังงานทดแทน และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (4) การพัฒนาภาคเอกชนโดยมุ่งเป้าไปที่การพัฒนากรอบกฎหมายและนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และ (5) ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค¹⁴ โดยหลักๆ แล้ว ADB ให้การสนับสนุนผ่านความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การสร้างขีดความสามารถและการให้กู้แก่โครงการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ ADB ได้จัดหาเงินกู้ให้แก่โครงการคมนาคมขนส่งของไทยเมื่อพ.ศ. 2552 และโครงการเงินกู้เชิงนโยบาย (policy-based loan) ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของตลาดทุนไทยเมื่อพ.ศ. 2553¹⁵ เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์การเงินโลก ทั้งนี้ตั้งแต่พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา ADB ได้เพิ่มโครงการที่ดำเนินการกับภาคเอกชนในประเทศไทยโดยเน้นที่โครงการพลังงานสะอาด ปัจจุบันการดำเนินการลักษณะดังกล่าวจัดเป็นเครื่องมือหลักในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศไทยและทำให้สามารถระดมเงินทุนจากแหล่งทุนต่างๆ ได้หลากหลายมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ¹⁶

¹² ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

¹³ การประเมินภาคเอกชน (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

¹⁴ ADB. 2007. *Country Partnership Strategy: Thailand, 2007–2011*. Manila.

¹⁵ ADB. 2009. *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors: Proposed Loan and Technical Assistance Grant to the Kingdom of Thailand for the Greater Mekong Subregion Highway Expansion Project*. Manila (\$77.1 million); ADB. 2010. *Report and Recommendation of the President to the Board of Directors: Proposed Loan and Technical Assistance Grant to the Kingdom of Thailand for the Capital Market Development Program*. Manila (\$300 million).

¹⁶ ภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ พ.ศ. 2550–2554 การให้กู้แก่โครงการที่ไม่ได้ดำเนินการกับภาครัฐบาลของ ADB จำนวนเงิน 374 ล้านดอลลาร์สหรัฐได้กระตุ้นให้ภาครัฐและภาคเอกชนให้กู้ร่วมทั้งสิ้น 1.13 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งจากกองทุนพัฒนาพลังงานสะอาด (Clean Technology Fund) ซึ่ง ADB เป็นผู้บริหารด้วย

14. **การประเมินผลงานและบทเรียน**¹⁷ ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ พ.ศ. 2550–2554 ได้รับการประเมินว่า *ประสบความสำเร็จ* ดังที่ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องโดยสำนักประเมินผลอิสระของ ADB (ADB Independent Evaluation Department) โครงการความช่วยเหลือทั้งหลายเป็นไปตามความต้องการของประเทศไทย ADB ช่วยให้คำปรึกษาในประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนและการคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้ ADB ยังตอบสนองต่อวิกฤตการณ์สำคัญๆ เช่น วิกฤตการณ์การเงินโลกและอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อพ.ศ. 2554 โดยให้การสนับสนุนทั้งทางการเงินและองค์ความรู้ การลงทุนของภาคเอกชนของ ADB ได้ช่วยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งเพิ่งเริ่มต้นในประเทศไทย โดยรวมแล้ว ปฏิบัติการของ ADB ในประเทศไทยเป็นตัวเร่งการพัฒนาและมีประสิทธิภาพคุ้มค่าในการส่งเสริมการปฏิรูปภาครัฐและใช้ประโยชน์จากการลงทุนภาคเอกชน บทเรียนสำคัญของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ พ.ศ. 2550–2554 รวมถึง (1) ประสิทธิภาพการให้คำปรึกษาเชิงนโยบายของ ADB และขยายการให้ความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ ในโครงการที่ไม่ได้ดำเนินการกับภาครัฐบาล (2) ความจำเป็นที่จะต้องตอบสนองต่อความต้องการการบริการความรู้จาก ADB ที่มีอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ (3) ความจำเป็นที่จะต้องนำการปฏิบัติการภาครัฐและภาคเอกชนของ ADB มาพัฒนา ร่วมกันให้เต็มที่มีมากขึ้น และ (4) ความจำเป็นที่จะต้องมีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะตอบสนองต่อลำดับความสำคัญในการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศไทย

2. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ

ก. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศของรัฐบาลไทย

15. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 เน้นการเติบโตแบบองค์รวม ความเท่าเทียมกัน ในภาคต่างๆ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาภาคเอกชน การสร้างความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและพลังงาน ความร่วมมือในภูมิภาค การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาลที่ดี¹⁸ ลำดับความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 ของ ADB¹⁹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ การเติบโตในทิศทางใหม่โดยอาศัยการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจที่ อาศัยฐานความรู้ รัฐบาลไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์ประเทศ²⁰ (*Thailand's Strategy: A Road Map for Real Opportunities*) เมื่อพ.ศ. 2555 เพื่อเป็นฐานในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 โดยมุ่ง (1) พัฒนา เศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ มากขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของรัฐและระบบโลจิสติกส์ พัฒนาอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และส่งเสริมการค้า ภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (2) สนับสนุนการเติบโตแบบองค์รวมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้วยการสร้างโอกาสการจ้าง

¹⁷ Independent Evaluation Department. 2013. *Validation Report: Thailand Country Partnership Strategy, 2007–2011 Final Review Validation*. Manila: ADB; ADB. 2012. *Thailand Country Partnership Strategy (2007–2011): Final Review*. Manila.

¹⁸ รัฐบาลไทย, สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ

¹⁹ ADB. 2008. *Strategy 2020: The Long-Term Strategic Framework of the Asian Development Bank, 2008–2020*. Manila.

²⁰ รัฐบาลไทย, สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. *Thailand's Strategy: A Road Map for Real Opportunities*. กรุงเทพฯ (คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555)

งานผ่านบริการของรัฐ การสร้างมาตรฐานแรงงานที่ดีขึ้น และปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคม (3) ส่งเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน สนับสนุนพลังงานสะอาด และเพิ่มพื้นที่ป่า และ (4) ส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีด้วยการปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐและปฏิรูปกฎหมาย ออกมาตรการปราบปรามการทุจริตและส่งเสริมเสถียรภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนดังกล่าวยังมองประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงอาเซียนกับประเทศต่างๆ ในเอเชียได้ด้วย

ข. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศของ ADB

16. **กรอบยุทธศาสตร์** ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ พ.ศ. 2556–2559 สอดคล้องกับกรอบการพัฒนา ระยะกลางและเป้าหมายระยะยาวของประเทศไทย โดยเน้นไปที่ประเด็นความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทย รวมทั้งการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน ความเท่าเทียมระหว่างภาคต่างๆ การเติบโตแบบองค์รวม การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค ADB ได้นำแนวคิด “ไฟแนนซ์++” มาปรับใช้ โดยให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ภาครัฐและภาคเอกชนในลักษณะที่ยืดหยุ่น ช่วยจัดหาแหล่งเงินทุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้หลากหลายมากขึ้น รวมทั้งยังจะนำเสนอแนวทางที่มีนวัตกรรมและองค์ความรู้เพื่อเร่งรัดการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้แบบองค์รวม รวดเร็ว และยั่งยืน อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและยกฐานะประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงชั้น ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนดังกล่าวเน้นความร่วมมือสามด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม (2) การสนับสนุนการพัฒนาภาคเอกชน และ (3) การอำนวยความสะดวกแก่ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค โดยผ่านแผนงานความริเริ่ม 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาภาคการเงิน การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค นอกจากนี้ ยังจะผนวกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ธรรมาภิบาลที่ดี และความเท่าเทียมทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการและกิจกรรมทั้งปวงของ ADB

17. **องค์ความรู้ ความก้าวหน้า และนวัตกรรม** การปฏิรูประบบนโยบายและการลงทุนโดยอาศัยองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนมีความสำคัญยิ่งต่อเป้าหมายของประเทศไทยในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศให้เป็นเศรษฐกิจที่อาศัยฐานความรู้และมีรายได้สูง²¹ ADB จะผนวกเอาองค์ความรู้และนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานทั้ง 4 ด้านตามยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ (ย่อหน้า 16) โดยปรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการทำงานของบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ ADB ยังจะมองหาโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และส่งเสริมความร่วมมือ ตลอดจนจัดทำแผนเพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันของประเทศที่มีรายได้ปานกลางในภูมิภาค การลงทุนของภาคเอกชนที่ ADB สนับสนุนจะใช้แนวทางที่มีนวัตกรรมและองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติในที่อื่นได้ ADB จะเสริมสร้างระบบบริหารจัดการและประสานงานด้านองค์ความรู้และบริการ โดยมีแนวทางการทำงานเป็นภาคีกับภาคเอกชน สถาบันคลังสมอง สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และหุ้นส่วนการพัฒนาอื่นๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้งานด้านองค์ความรู้

²¹ แผนปฏิบัติการด้านองค์ความรู้ระดับประเทศ (ดูได้จากคลังเอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

18. **การพัฒนาภาคเอกชน** ADB จะส่งเสริมการพัฒนาภาคเอกชนโดย

(1) ให้ความช่วยเหลือในรูปของการให้คำปรึกษาและการวิเคราะห์ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อการประกอบธุรกิจมากขึ้น (2) ช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศไทยในการระบุพัฒนา และให้การสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการร่วมลงทุนที่เหมาะสม²² และ (3) ให้ความช่วยเหลือผ่านการปฏิบัติการกับภาคเอกชนโดยการให้เงินสนับสนุนโครงการภาคเอกชนที่มีผลกระทบด้านการพัฒนาสูง ซึ่งในระยะแรกโครงการที่ดำเนินการกับภาคเอกชนของ ADB จะเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานและภาคการเงิน นอกจากนี้ ยังจะแสวงหาโอกาสช่วยเหลือบริษัทไทยที่ต้องการไปลงทุนในภูมิภาคด้วย ADB จะฝึกพลังและกระชับความร่วมมือระหว่างโครงการที่ดำเนินการกับภาครัฐและภาคเอกชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อต่อยอดจากการให้กู้แก่โครงการที่ไม่ได้ดำเนินการกับภาครัฐบาลในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันถือเป็นการให้กู้ก้อนใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสำนักปฏิบัติการภาคเอกชน (Private Sector Operations Department)

19. **ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค** ADB จะดำเนินการในลักษณะสองแนวทางควบคู่กันไปเพื่อช่วยให้ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ซึ่งมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเต็มที่ ด้านหนึ่ง ADB จะดำเนินการร่วมกับรัฐบาลเพื่อสนับสนุนแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับอนุภูมิภาค โดยเน้น (1) ส่งเสริมการบูรณาการเข้ากับห่วงโซ่การผลิต การกระจายสินค้า และการบริการในระดับภูมิภาคและระดับโลก (2) ลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาค (3) ปรับปรุงความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและพลังงาน (4) ส่งเสริมการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจแบบองค์รวม (5) ส่งเสริมการบูรณาการตลาดทุน (6) เพิ่มผลิตภาพและสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตแบบองค์รวม (เช่น เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว) และ (7) อำนวยความสะดวกต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงาน นอกจากนี้ ADB จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยระบุกลไกทางการค้า การลงทุน และความร่วมมือทางการเงินข้ามพรมแดน อีกด้านหนึ่ง ADB จะดำเนินการเพื่อสนับสนุนแผนของประเทศไทยที่ต้องการเพิ่มบทบาทในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาด้วยการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาของประเทศไทยภายในภูมิภาค

20. **ประเด็นที่มีลำดับความสำคัญสูงและครอบคลุมหลายมิติ** การปฏิบัติการและกิจกรรมของ ADB ในประเทศไทย จะผนวกเอาประเด็นที่มีลำดับความสำคัญสูงและครอบคลุมหลายมิติ 3 ประเด็นต่อไปนี้เข้าไว้ด้วย ได้แก่ (1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพิจารณาการพัฒนาขีดความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานแต่ละด้าน และศึกษาแนวทางใหม่ๆ ที่มีภาคเอกชนเป็นแกนนำเพื่อพัฒนาทักษะและคุณภาพแรงงาน (2) ธรรมาภิบาลที่ดี โดยสนับสนุนการวางแผน การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารการเงินที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ความโปร่งใสในการตัดสินใจรวมถึงการออกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนข้ามพรมแดน การบูรณาการทางการเงิน และโครงการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในภูมิภาค (public goods) และ (3) ความเท่า

²² ยุทธศาสตร์การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนสำหรับประเทศไทยที่จัดทำขึ้นโดย ADB สอดคล้องกับ ADB. 2555. *Public-Private Partnership Operational Plan, 2012-2020*. Manila.

เทียมทางเพศ โดยนำการวิเคราะห์ประเด็นเพศภาวะมาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและงานหลักด้านองค์ความรู้ ทั้งยังจะส่งเสริมให้ผู้หญิงมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เข้าถึงแหล่งทุน และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของท้องถิ่นมากขึ้น

21. **สาขาและพื้นที่ที่เป็นจุดเน้น** ADB ยังคงเน้นการปฏิบัติการในสาขาโครงสร้างพื้นฐานต่อไปสำหรับโครงการที่ดำเนินการกับภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมขนส่ง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ความเสี่ยงจากอุทกภัย) และภาคการเงิน ส่วนการปฏิบัติการกับภาคเอกชนนั้น ADB จะแสวงหาโอกาสตามที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (รวมถึงพลังงานสะอาด) และภาคการเงิน ความช่วยเหลือโดยตรงที่ให้แก่ประเทศไทย (แผนงานระดับชาติ) ของ ADB จะมุ่งเป้าไปที่การสนับสนุนรัฐบาลกลางเป็นหลัก (ยกเว้นโครงการที่มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อช่วยเหลือชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ) ส่วนกิจกรรมความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาคตามแผนงานความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคของประเทศไทยนั้นจะเน้นจังหวัดยากจนที่ตั้งอยู่บริเวณพรมแดนและระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย ADB จะติดตามสถานการณ์ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้และพร้อมจะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมหากมีการร้องขอจากรัฐบาล

22. **ข้อแตกต่างจากยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับที่แล้ว** เมื่อเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับที่แล้ว ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับ พ.ศ.2556-2559 สนับสนุนและปรับทำที่ของ ADB ผ่านแนวคิด “ไฟแนนซ์++” ซึ่งเน้นการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือที่อาศัยองค์ความรู้และให้ความสำคัญกับขีดความสามารถของ ADB ในการช่วยจัดหาแหล่งเงินทุนที่หลากหลายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศฉบับใหม่ยังให้ความสำคัญกับการเติบโตแบบองค์รวม และเพิ่มสำคัญของความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค โดยตระหนักว่ามีความจำเป็นที่จะต้องวางยุทธศาสตร์อย่างยืดหยุ่นและจัดเตรียมแผนงานให้พร้อมเพื่อตอบสนองและวิวัฒนาการให้เข้ากับลำดับความสำคัญและความต้องการที่เปลี่ยนไปของประเทศไทย

3. การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ก. การจัดสรรทรัพยากรเบื้องต้น

23. การวางแผนทรัพยากรและกิจกรรมของ ADB ในประเทศไทยจะมีความยืดหยุ่นภายใต้แนวคิด “ไฟแนนซ์++” ADB มีการจัดสรรทรัพยากรเบื้องต้นภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนา ระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2556-2559) เพื่อให้ผู้แก่รัฐบาลไทยในวงเงิน 404 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากกองทุนปกติของ ADB ขณะที่รัฐบาลไทยยังมีได้ยืนยันแผนการกู้เงินใดๆ ADB จะเดินหน้าให้ความช่วยเหลือด้านองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนแนวคิดต่อไปเพื่อให้ข้อมูลความช่วยเหลือด้านเงินกู้ที่สามารถดำเนินการได้ และทบทวนความคืบหน้าและกิจกรรมเป็นประจำเพื่อให้สอดคล้องตรงกับความต้องการและลำดับความสำคัญของรัฐบาลไทย²³ ADB คาดว่าจะสามารถจัดสรรวงเงินความช่วยเหลือทางวิชาการได้ จำนวน 8.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับปี พ.ศ. 2556-2559 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะระดมความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากภายนอกมาสมทบ ADB จะใช้ความพยายามในการ

²³ แผนงานสำหรับการปฏิบัติการระดับประเทศ (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

ระดมทุนผ่านการให้กู้ร่วมและแนวทางที่อาศัยนวัตกรรมและองค์ความรู้เป็นหลัก ทั้งยังจะใช้โครงการความริเริ่มระดับภูมิภาค มาเสริมแผนงานระดับประเทศด้วย ส่วนเกณฑ์การปันส่วนต้นทุนและการเงินสำหรับประเทศไทยยังคงไว้ตามเดิม²⁴

ข. ภาพรวมแผนงาน

24. **การสนับสนุน ทรัพยากรและรูปแบบการสนับสนุน** การให้การสนับสนุน ทรัพยากรและรูปแบบการสนับสนุนของ ADB จะสอดคล้องกับความสนใจของรัฐบาลที่มีต่อความชำนาญด้านใดด้านหนึ่งของ ADB เพื่อช่วยกระตุ้นความรู้ ช่วยจัดหา แหล่งทุนภาคเอกชน หรือส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค ADB มีผลิตภัณฑ์และบริการรูปแบบต่างๆ ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลและหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐ โดยออกแบบให้เหมาะสมกับผู้รับ เพื่อให้การสนับสนุนที่ตรงกับความต้องการและลำดับความสำคัญของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการจัดหาเงินกู้เป็นเงินสกุลท้องถิ่นและให้การสนับสนุนทางการเงินรูปแบบอื่นๆ ที่มีนวัตกรรมสูง ในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนา ระดับประเทศนั้น สำนักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะยึดหลัก “ADB เป็นหนึ่งเดียว” และทำงานร่วมกับสำนักต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านองค์ความรู้ (อาทิ สำนักการบูรณาการเศรษฐกิจภูมิภาค สำนักวิจัยเศรษฐกิจ สำนักพัฒนาภูมิภาคและการพัฒนาที่ยั่งยืน) สำนักบริหารจัดการเงิน ตลอดจนสำนักงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายการให้ความรู้ซึ่งกันและกันภายใน ADB โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและฉับไว การยกระดับความสำคัญและคุณภาพของงานที่เกี่ยวกับองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนแนวความคิดต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนา ระดับประเทศจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความต้องการการสนับสนุนทางการเงินจาก ADB ได้ นอกจากนี้ ความช่วยเหลือทางวิชาการ ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์กับศูนย์รวมความรู้ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ตลอดจนเครือข่ายต่างๆ ยังจะเป็นส่วนเสริมด้านความรู้ให้กับทรัพยากรบุคคลของ ADB อีกด้วย

25. **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** ADB จะเดินหน้าสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและโลจิสติกส์ระดับประเทศ และระดับอนุภูมิภาคต่อไปเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้า บริการ และประชาชน โดยจะสนับสนุนความรู้ด้านการบริหารระบบการขนส่งหลายรูปแบบเพื่อเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศและอนุภูมิภาค และปรับปรุงโครงสร้างตลาดจมนบริการการรถไฟแห่งประเทศไทยให้ทันสมัย ADB จะส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในฐานะรูปแบบการลงทุนเพื่อขยายและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจะให้ความช่วยเหลือในด้าน (1) การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ดูแลโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในหน่วยงานกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) การระบุโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในสาขาที่มีศักยภาพสูง เช่น คมนาคมขนส่งและสุขภาพ (3) การออกแบบเครื่องมือในการพัฒนาโครงการ (4) การกำหนดมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมของรัฐบาลและหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงเพื่อสนับสนุนการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และ (5) การให้คำปรึกษาแก่โครงการนำร่องที่เป็นการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับมาตรการสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนนั้น ADB จะกำหนดให้เหมาะสมกับสาขาและโครงสร้างของธุรกรรมที่จะเกิดขึ้นต่อไป

²⁴ เกณฑ์การปันส่วนต้นทุนของประเทศและกระจายที่เข้าตามเกณฑ์ (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2) เกณฑ์การปันส่วนต้นทุนทำให้ ADB จ่ายสมทบได้สูงสุดร้อยละ 65% ในกรณีที่เป็นเงินกู้ และร้อยละ 70 ในกรณีที่เป็นความช่วยเหลือทางวิชาการและความช่วยเหลือแบบให้เปล่า

26. **การพัฒนาภาคการเงิน** ADB จะสนับสนุนการพัฒนาภาคการเงินและตลาดทุน โดยช่วยดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ของประเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ฝึกอบรมทักษะ ส่งเสริมการออมแบบผูกพันระยะยาว และผลิตภัณฑ์การเงินรูปแบบใหม่ๆ เช่น การประกันสินเชื่อที่อยู่อาศัย และมีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาตลาดทุนของรัฐบาล ADB จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ เข้าถึงแหล่งทุนโดยสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การให้บริการการเงินที่ครอบคลุมของประเทศไทย และระบุกลไกที่เหมาะสมเพื่อลดช่องว่างในการให้กู้ของสถาบันการเงินภาครัฐและเอกชน แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ADB จะสำรวจช่องทางและโอกาสเพื่อช่วยให้โครงการต่างๆ เข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้น รวมทั้งโครงการของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดเล็กจิว โครงการพลังงานทดแทน และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน และการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยผ่านช่องทางกรให้กู้กับภาคเอกชนของ ADB

27. **การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม** ADB จะสนับสนุนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสีเขียวของรัฐบาลโดย (1) ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านอุทกภัยและการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการโดยชุมชน (2) จัดหาเงินกู้ให้แก่หน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐบาลเพื่อลงทุนในโครงการพลังงานทดแทนและโครงการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน (3) จัดทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาจังหวัดสงขลาให้เป็นเมืองสีเขียว (4) เสริมสร้างการบริหารจัดการแนวพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (5) จัดทำโครงการนำร่องเพื่อทดสอบเทคโนโลยีประหยัดพลังงานและลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ และ (6) ช่วยแนะนำช่องทางกรใช้ประโยชน์จากกองทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกองทุนอื่นๆ

28. **ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค** ประเทศไทยและ ADB จะร่วมกันสนับสนุนแผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่อไป รวมถึง (1) อำนวยความสะดวกการเชื่อมโยงทางคมนาคมขนส่งและการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกเข้าไปในเมียนมาร์ ช่วยในการวางแผนพัฒนาโครงข่ายรถไฟอาเซียน สนับสนุนการจัดทำความตกลงด้านคมนาคมขนส่งกับประเทศเพื่อนบ้านและให้นำระบบตรวจปล่อยร่วมกัน ณ จุดเดียว หรือ Single Stop Customs Inspection มาใช้ตามจุดผ่านแดนที่สำคัญใน GMS (2) อำนวยความสะดวกให้แก่ห่วงโซ่การผลิต/ห่วงโซ่มูลค่าข้ามพรมแดน (3) สนับสนุนการซื้อขายพลังงานไฟฟ้าในภูมิภาค (4) ส่งเสริมการพัฒนาโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนระดับภูมิภาค (5) ส่งเสริมการบูรณาการตลาดทุนอาเซียน (6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค (7) อำนวยความสะดวกให้แก่อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่ขยายกิจการในภูมิภาค และ (8) ลดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ นอกจากนี้ ADB จะร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อขยายความร่วมมือในการพัฒนาไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน อันเป็นการส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาคอีกทางหนึ่งด้วย ADB จะทำงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกทุกประเทศในภูมิภาคเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านนี้

4. การบริหารผลการดำเนินงาน

ก. การติดตามผล

29. กรอบผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศจะมีการปรับให้เป็นปัจจุบันทุกปี และนำมาใช้เป็นเครื่องมือบริหารความร่วมมือระหว่าง ADB กับรัฐบาลไทย (ภาคผนวก 1) จะมีการใช้ระบบของประเทศไทย (country systems) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการให้บรรลุผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะมีการส่งคณะเจ้าหน้าที่ของ ADB มาทบทวนผลการดำเนินงานเป็นประจำเพื่อติดตามผลลัพธ์การพัฒนาตามที่กำหนดไว้ โดยจะใช้กรอบผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและกำหนดแผนงานระดับประเทศในอนาคต ADB จะพัฒนาเครื่องมือในการติดตามประสิทธิภาพและการนำเสนอองค์ความรู้และบริการต่างๆ

ข. ความเสี่ยง

30. การดำเนินโครงการต่างๆ ของ ADB ในประเทศไทยเผชิญความเสี่ยงระดับปานกลาง โครงการที่ดำเนินการกับภาครัฐ จะได้รับการคัดเลือกอย่างรัดกุม ส่วนโครงการที่ดำเนินการกับภาคเอกชนก็อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีเสถียรภาพ ระบบการบริหารราชการมีขีดความสามารถสูง ทั้งนี้ขึ้นกับนโยบายเศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสมและแนวปฏิบัติที่ดีด้วย ADB จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันภาครัฐที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมความเป็นเจ้าของแผนงานยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศของรัฐบาล โดยเน้นไปที่องค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดและความเป็นหุ้นส่วน²⁵ นอกจากนี้ การปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐ การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลที่ดี และการดำเนินการตามกรอบการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนฉบับใหม่อย่างมีประสิทธิภาพมีความสำคัญมาก เนื่องจากรัฐบาลมีแผนจะเร่งรัดการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในภูมิภาคที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องทำให้ประเทศไทยเผชิญความเปราะบางระดับหนึ่ง ซึ่งต้องเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ADB จะตอบสนองอย่างรวดเร็วและมีความยืดหยุ่นในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์เนื่องจากผลพวงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติด้วย

²⁵ การประเมินความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยง (ดูได้จากลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก 2)

กรอบผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาในระดับประเทศ

<p>เป้าหมายการพัฒนาประเทศ*</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัว (การเติบโตและขีดความสามารถในการแข่งขัน) 2. ลดความยากจน ปรับปรุงการกระจายรายได้ และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ (การเติบโตแบบองค์รวม) 3. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม) 4. บริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส (ธรรมาภิบาลที่ดี) 5. ปรับปรุงการเชื่อมโยงภายในอาเซียน (ความร่วมมือระดับภูมิภาค) 			
<p>สาขาที่คัดเลือกแล้วสำหรับการสนับสนุนจาก ADB</p>			
<p>เป้าหมายภาครัฐ</p>	<p>ผลลัพธ์ที่ ADB มีส่วนสนับสนุนและตัวชี้วัด</p>	<p>การดำเนินการด้านต่างๆ ของ ADB</p>	<p>การจัดสรรทรัพยากรเบื้องต้นตามแผนงานและประเด็นที่มีลำดับความสำคัญของ ADB^b</p>
<p>การขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ยุทธศาสตร์พ.ศ. 2563 ประเด็นหลักที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน)</p>			
<p>บริการขนส่งที่มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ เป็นธรรมเสมอภาค</p>	<p>บริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น: ดัชนีการขนส่งลดลงเฉลี่ยร้อยละ 10 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2555: ดัชนีการขนส่งทางรถยนต์ 1.72 บาท/ตัน-กม. และดัชนีการขนส่งทางรถไฟ 0.93 บาท/ตัน-กม.)</p>	<p>ปรับปรุงผลการดำเนินงานของระบบขนส่งทางรถไฟ, นโยบายการขนส่งทางรถยนต์, การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน, และความห่วงใยด้านสิ่งแวดล้อมในภาคขนส่งภายในประเทศและภูมิภาค</p>	<p>ความช่วยเหลือทางวิชาการ วงเงิน 700,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือร้อยละ 9 ของวงเงินที่ไม่ใช่การให้กู้ยืมได้ CPS การพัฒนาภาคเอกชน = ร้อยละ 60 สิ่งแวดล้อม = ร้อยละ 10 ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค = ร้อยละ 30</p>
<p>การเงิน (ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 ประเด็นหลักที่ 4: การพัฒนาภาคการเงิน)</p>			
<p>การเข้าถึงบริการการเงินได้เท่าเทียมกันมากขึ้น ตลาดการเงินที่มีความหลากหลายและมีธรรมาภิบาลที่ดี</p>	<p>เพิ่มการใช้บริการการเงินที่เหมาะสมโดยทั่วหน้า: จำนวนประชากรที่ไม่มีบัญชีธนาคารลดลงร้อยละ 10 ภายในพ.ศ. 2560 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2555 เท่ากับร้อยละ 26 ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิงร้อยละ 55)^c เพิ่มจำนวนผู้อยู่ในระบบบำนาญเป็นร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศภายในพ.ศ. 2563 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2554 เท่ากับร้อยละ 37)^c</p>	<p>นโยบายและยุทธศาสตร์ภาคการเงิน, การพัฒนาระบบสถาบันการเงินระดับรากฐาน, สถาบันการเงินระดับฐานรากนอกกรอบ, ตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัยและบริการ, ระบบบำนาญบำนาญ (ซึ่งผนวกยุทธศาสตร์ด้านเพศภาวะเข้าสู่นโยบายและแผนงาน)</p>	<p>ความช่วยเหลือทางวิชาการ วงเงิน 3.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือร้อยละ 43 ของวงเงินที่ไม่ใช่การให้กู้ยืมได้ CPS การพัฒนาภาคเอกชน = ร้อยละ 77 GEN/EGM = ร้อยละ 83</p>
<p>การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 ประเด็นหลักที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน, ประเด็นหลักที่ 2: สิ่งแวดล้อม)</p>			
<p>เสริมสร้างการจัดการบรรเทาความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติให้แข็งแกร่ง ปรับปรุงการบริหารทรัพยากรน้ำ</p>	<p>ลดจำนวนผู้เสียชีวิตและความเสียหายจากอุทกภัย: จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุทกภัยในแต่ละปีลดลงร้อยละ 33 ภายในพ.ศ. 2563 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2543- 2553 เฉลี่ย 150 คนต่อปี) ความเสียหายเฉลี่ยจากอุทกภัยในแต่ละปีลดลงร้อยละ 60 ภายในพ.ศ. 2563 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2543- 2553 เฉลี่ย 6.5 พันล้านบาทต่อปี)</p>	<p>การป้องกันอุทกภัย และการบริหารความเสี่ยงจากอุทกภัย</p>	<p>เป็นความช่วยเหลือแบบให้เปล่าเพื่อการลงทุน จำนวน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือร้อยละ 13 ของวงเงินที่ไม่ใช่การให้กู้ยืมได้ CPS สิ่งแวดล้อม = ร้อยละ 95 GEN/EGM = ร้อยละ 5</p>
<p>พลังงาน (ยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 ประเด็นหลักที่ 1: โครงสร้างพื้นฐาน, ประเด็นหลักที่ 2: สิ่งแวดล้อม)</p>			
<p>ส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานทดแทน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน</p>	<p>ลดความเข้มข้นของการใช้พลังงานต่อ GDP และการปล่อย CO2 จากภาคพลังงาน: อัตราส่วนการใช้พลังงานต่อ GDP ลดลงร้อยละ 7.5 ภายในพ.ศ. 2559 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2555 เท่ากับ 18.8) การปล่อย CO2 ลดลงร้อยละ 16 ภายในพ.ศ. 2559 (ตัวเลขฐานพ.ศ. 2554 เท่ากับ 0.505 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อไฟฟ้าหนึ่งหน่วย (kg CO2/kWh))</p>	<p>พลังงานทดแทน</p>	<p>ปฏิบัติการภาคเอกชน</p>

ADB = ธนาคารพัฒนาเอเชีย, ASEAN = สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, CO₂ = คาร์บอนไดออกไซด์, CPS = ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศ, EGM = การผนวกประเด็นเพศภาวะเข้าสู่นโยบายและแผนงาน, ENV = สิ่งแวดล้อม, GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ, GEN = เพศภาวะ, kg = กิโลกรัม, kWh = กิโลวัตต์-ชั่วโมง, PSD = การพัฒนาภาคเอกชน, RCI = ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค, TA = ความช่วยเหลือทางวิชาการ

- ^a รัฐบาลไทย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. *Thailand's Strategy: A Road Map for Real Opportunities*. กรุงเทพฯ (คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555)
- ^b มีการจัดสรรเงินทั้งสิ้น 2.725 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (หรือร้อยละ 35 ของวงเงินที่ไม่ใช่การให้กู้ภายใต้ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศ) เพื่อสนับสนุนการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การให้บริการความรู้ และการปฏิรูปนโยบาย
- ^c มีการแยกข้อมูลตามเพศ

ที่มา: ธนาคารพัฒนาเอเชีย

ลิงค์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

<http://www.adb.org/Documents/CPS/?id=THA-2013>

1. การวิเคราะห์เศรษฐกิจ (บทสรุป): รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย (ประเทศไทย)
2. การวิเคราะห์ความยากจน (บทสรุป)
3. การวิเคราะห์ประเด็นเพศภาวะ (บทสรุป)
4. การประเมินสิ่งแวดล้อม (บทสรุป)
5. การประเมินภาคเอกชน (บทสรุป)
6. การประเมินรายสาขา (บทสรุป): คมนาคมขนส่ง
7. การประเมินรายสาขา (บทสรุป): การเงิน
8. การประเมินรายสาขา (บทสรุป): พลังงาน
9. การประเมินรายสาขา (บทสรุป): ทรัพยากรน้ำ
10. การประเมินความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยง (บทสรุป)
11. ดัชนีชี้วัดประเทศและโครงการ
12. เกณฑ์การปันส่วนต้นทุนของประเทศและงบรายจ่ายที่เข้าตามเกณฑ์
13. การจัดทำยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศ
14. การประเมินผลยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศฉบับพ.ศ. 2555-2559
15. แผนงานสำหรับการปฏิบัติการระดับประเทศ
16. การรับรองผลการประเมินผลยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศพ.ศ. 2555-2559

เอกสารเพิ่มเติม

17. แผนปฏิบัติการด้านองค์ความรู้ระดับประเทศ
18. ความร่วมมือและการบูรณาการระดับภูมิภาค
19. กรอบยุทธศาสตร์หุ้นส่วนการพัฒนาระดับประเทศ